

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

De vsu Exemplorum. Cap. XLIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

colligant, verè esse diuitem, qui nihil appetit; semper esse pauperem, qui aliquid semper cupit. Vtile admodum erit, societates corporis D.N. Iesu Christi, B. Virginis, atq; etiam congregationes, quæ appellari solent, charitatis, illis proponere; eosq; hortari ad sanctissimum sacramentum Eucharistiæ saltem in omnibus solennitatibus sumendum; ad pueros paterna quadam charitate, communi quodam decreto ad Ecclesiam ducendos, reprehendendos, castigandos etiam, ac si vnius patris omnes essent filij.

De vsu Exemplorum.

Cap. XLIII.

CV M exempla plurimum moueant animos auditorum; Ecclesiasticus orator, pro ætatis et statûs diuersitate, exempla cum sanctorum, tum etiã sanctarum mulierum sapè adhibebit, qua in re maximam copiam suppeditare poterit vir doctrina & pietate insignis, Aloysius Lipomannus, qui fuit Verona episcopus: ut si de contemnenda morte habendus sit sermo, martyrum exempla, Stephani, Laurentij, et aliorum quamplurimorum, in medium sunt afferenda, qui alacriter mortem oppetièrunt. Illa diaconi verba repetenda: Quò sine filio properas pater? et præclarissima quadam verba matris Machabæorum, qua B. Gregorius Nazianzenus scripsit in quadam oratione: Eugè filij mei, eugè milites strenui, eugè in corporibus ferè incorporei, eugè tutores legis, canaq; senectutis mea atque ciuitatis, qua vos aluit, & ad eam virtutis magnitudinem euexit; adhuc paululum, & vicimus; morantur carnifices, hoc vnum perhorresco, paululum adhuc; & ego inter mulieres beata, et vos inter adolescentes, beati: at fortasse ma-

sè matris vos desiderium angit, nequaquã vos deseram, non tam liberos meos odi. Et paulò post martyrium, facit matrem loquentem, & Deo gratias agentem, quòd partus suos martyrio decorauerit. quæ verba sine lachrymis proferri nõ possunt. Si ad remittendas iniurias excitandi erunt auditores, exemplo S. Stephani vti poterit, qui orauit pro lapidantibus se, optimum magistrum imitatus, qui, dum crucifigeretur, nõ male dixit, orauit potius patrem, vt ignosceret eis, quia nesciebant quid facerent. Ad Christianam liberalitatem, si neceßè fuerit commouere sacerdotes; S. Nicolai episcopi, Ioannis Alexandrini, qui dictus est Eleemosynarius, exempla afferri poterunt. Sed non minimum ad commouendum valet, vt alio loco diximus, si domesticis illarũ ciuitatum aut locorum, vbi sermo habetur, exemplis vt amur: vt Mediolani sancti Ambrosii, animi constãtia, & robur in suo munere obeundo, eiusdem temperantia, ceteraq; virtutes proponi poterunt: ita etiam alibi aliorum, qui in aliqua ciuitate insignes sanctitate fuerunt episcopi. In afferendis autem exemplis, cauendum est, nè sanctorum hominum peccata & errores sæpè commemoremus, vt Dauidis adulterium & homicidium, Salomonis incontinentiam, nè auditores inde licentia occasionem sumant, & erudiantur ad excusandas excusationes in peccatis, & existiment licere sibi impunè errare. Possunt tamen adhiberi, sed rarò, ad declarandam humanam infirmitatem, atque ad excitandam spem in hominum animis, peccatorum conscientia deiectis. Porrò cum sententiarum magnus sit vsus in Ecclesiastica Rhetorica, dicamus, quid sit sententia, & quatenus sententiarum vsus commendet orationem,

nem, & à quibus ea maximè debeant vsurpari.

De vsu sententiarum.

Cap. XLIII.

SENTENTIA est oratio aliquid enuncians de re vniuersali, quæ sit optanda, aut fugienda: vt, bonum est ex virtute viuere; nolle mortales iracundiam seruare immortalem. Duplex autem est sententia; vna, quæ simplex dicitur; altera, quæ habet rationem adiunctam, & illam quidem aut implicitã, aut explicitam: si habet explicitã, appellatur proprio nomine, pars enthymematis: si implicitam, sententia enthymematica, His verbis, vsus esse memini Aristotelem. Simplex sententia est illa: Bona est religio Christiana. pars enthymematis est: non est gaudendum ob mortem inimici, quia poterat conuerti ad Dominum; ratio, cur non sit gaudendum, est, quia fortassè melior effectus, Deo seruire potuisset. Quamplurima autem sententia, quæ sunt in libro, qui inscribitur Ecclesiasticus, dici possunt partes enthymematis: Nè dixeris, peccaui, & quid mihi accidit triste? subiungit rationem. Altissimus est enim patiens redditor: explicata est ratio, quamobrèm nemo debeat sperare, se posse effugere iustitiam Dei; ergò non est peccandum. Enthymematica sententia est: nè contendas cum viro locuplete; àc si diceret; Prouocatus homo diues, litigat, ac perturbat proximum, ergò noli contendere cum viro locuplete. Sacrae literæ abundant sententijs, quæ suo loco collocandæ sunt, nec inculcandæ, vt ostentationis suspicio vitetur, & nè copia satietatm pariat animus, vt plerunquè solent, firmis etiam corporibus, cibi
nimum